

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 2. Explicantur priores quinque conditiones Confessionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

Atque frequens, nuda, & discreta, libens, verecunda,

Integra, secreta & lacrimabilis, accelerata,

Fortis, & accusans, & sit parere parata.

Non sunt autem omnes hæ conditiones ad Confessionem necessariae, ita ut ex cujuslibet defectu reddatur invalida; sed tantum aliqua, quæ reduci possunt ad tria capita, quorum I. est, ut Confessio sit integra. II. ut sit dolens seu lacrimabilis. III. ut sit vera, seu fidelis. Sed ut reliquæ conditiones non sint, ut dixi, omnes ad Confessionem necessariae, sunt tamen valde utiles, & multum conducunt ad plenioris penitentis instructionem, de Sacramentali Confessione rectè instituenda. Quocirca commodum & opportunum dixi, singulas breviter explicare.

ARTICULUS II.

Explicantur priores quinque conditiones Confessionis.

28. Ut Confessio bene & utiliter instituat, debet esse I. *simplex*, id est, talis, ut careat verbis superfluis, fucatis & obscuris, sed ut penitens utatur verbis brevibus, communibus, & apertis, prorsus eo modo, quo putet, peccata sua commodissime posse intelligi secundum suam speciem, imò & numerum. Unde non sufficit, peccata sua ita artificiosè narrare, ut à Confessario non ponderentur; vel ita generaliter & confusè, ut nequeat Confessarius percipere, sitne veniale vel mortale; de quo fit confessio: ut si quis generaliter dicat: *habui turpes*

cogitationes: aut sub disjunctione: sensum motum libidinis, vel cum consensu, vel sine consensu: talis enim facit Confessionem obscuram, cum intelligi non possit, sitne de veniali aut mortali, vel etiam de eo, quod per indeliberationem seu defectum omnimodæ advertentiæ, nullum penitus peccatum: de his enim omnibus potest illa Confessio accipi. Igitur omnilis illis generalibus, involutis & obscuris verbis, quæ confessionem reddunt ambiguum, penitens utatur potius verbis claris, quibus suum peccatum simpliciter explicet: quod equidem fiet, si adhibeat nomen proprium ipsius peccati ac specificum, quod videlicet sufficiat ad intelligendam illius speciem. Sed illud quoque cogitandum est, ipsam veritatis lucem sæpè non parum obscurari nimia verborum multiplicatione, cum esse non possit, quin in tanta verborum profusione aliquid addatur vel detrahatur sermonis sinceritati. Ex quo proinde illud consequi necesse est, ut tum seipsum quis perturbet, & memoriæ suæ sit impedimento: tum verò iudicium Confessarii ejusmodi multiloquio circumducat, ut is, ubi cardo Confessionis vertitur, sæpè non possit attendere. Sed enim vero quoniam hæc sunt cum insigni jactura temporis, nec alibi usquam concedi debent, ne dum in Confessione: nam ipsa Confessio his nugis in immensum extenditur, & proximè securus (quibus fortassis ad multas horas integrum non sit ibi considerare) scandalum præbemus, vel impedimentum, vel etiam utrumque.

29. At sunt, qui dicant, mulieres præsertim, & qui his similes sunt ex viris, se non posse confiteri, nisi longam texant oratio.

orationem, & peccata sua historicè recitent, tanquam res sit magni momenti, quæ artem & orationem requirat exquisitam: sed profectò non ita habet. Ille solus hoc negotio rectè defungitur, qui verbis brevibus, sine præambulis, ambagibus, longis fabulis, & narratione historiarum sua detegit peccata; atque huc facit, ut unum idemque peccatum non sæpius repetamus, semper aliud adicientes, quod scrupulosi sit vel curiosi animi: hoc verò fit, si idem peccatum modò inter cogitationes, modò inter verba & opera, modò in Decalogo aut inter Præcepta Ecclesiæ, modò inter peccata capitalia recenscamus: quod quidem etsi privatim non malè fiat, in Confessione tamen nec laudari debet, nec tolerari: ex simplici enim peccati Confessione statim constat, cui virtuti, aut quibus præceptis adversetur. Huc quoque facit, si circumstantia transcendentales, & multò maxime impermanentes non omittantur, de quibus supra p. 1. n. 48. 78. & 79. Similiter contra simplicitatem peccat, qui in explicatione suorum peccatorum utitur verbis synonymis, seu multiplicat verba idem proferens significantia: ut, si dicat, in recitatione iuramentorum *non fuisse attentum, sed distractum*: priora enim illa abundant, cum certissimum sit, eum, qui distractè legit, non attendisse. Eiusmodi inutilis repetitionis reus est, qui longo ordine & serie peccata enumerat, quæ, quòd solo numero differant, sufficit, uno suæ speciei nomine exprimere, addito, si necesse sit, solo numero juxta dicta p. 1. an. 92. sic non rectè facit, qui dicit, quòd suum proximum appellavit *stultum, asinum, stuporem, cæcum,*

diabolum, furem, nequam, hæreticam &c. poterat uno verbo breviter dicere: *convitia in alterum jeci, &c.*: quæcunque enim ea sunt, non differunt specie, & idcirco specialiter non sunt exprimenda; multo minùs si addas, quòd, qui ejusmodi convitijs affectus fuit, fuerit tuus contubernalis, socius aut condiscipulus; nam neque hæ circumstantiæ quidquam faciunt ad variandum morale judicium. Non igitur diutius immorandum est in Confessione, quam par sit & necessarium, ut confessarius possit, pro ut ad Sacramentum Pœnitentiæ requiritur, judicare, fuerintne peccata mortalia, an venialia, de quibus sit Confessio: cetera omnia, ceu superflua, sunt amputanda. Nihilominus tamen, quod Bonac. D. 5. q. 5. s. 2. p. 2. s. 2. Henriq. l. 5. c. 3. n. 2. bene notant, non redditur Confessio invalida, si nimis exacta, proluxa & superflua enarratione peccata explicentur (ut ferè solet ab idiotis & scrupulosis) si id non alia intentione fiat, quam ut peccata magis & melius declarentur.

30. *Conditio II. Humilis I.* quoad intellectum & affectum, recognoscendo propriam ad quidquam boni, nisi cum Divina gratia, operandum imbecillitatem; proclivitatem ad peccandum, & ob commissa peccata miserabilem statum & inde natam vilitatem, ut merito cum peccatore apud S. Lucam c. 18. cum omni subiectione ad Divinam Majestatem oculos attollere non audeamus; saltem humili voce clamemus, percutientes peccus nostrum, dicendo, *DEUS propitius esto mihi peccatori*: & cum filio prodigo apud eundem S. Lucam c. 15.

Pater peccavi in cælum & coram te, & jam non sum dignus vocari filius tuus. II. Etiam exterius, tum quoad verba seu modos loquendi, ut scilicet non dicat sua peccata cum jactantia (hoc enim est novum & sacrilegum peccatum, si quidem mortale sit, de quo est ea stulta gloria) aut sermone juxta leges Rhetoricæ ornato & compto; hæc enim est inanis sui ostentatio: tum quoad corporis compositionem, ut tanquam reus petat suorum peccatorum veniam flexis genibus & aperto capite, nisi aliud necessitas permittat aut exigat: hæc tamen nulla interveniente, si aliter fiat, non majus quam veniale peccatum committitur; nec Confessio redditur invalida, si cætera necessaria concurrant, præter istam corporis compositionem & orationis comptæ ac phaleratæ neglectum. Bonac. n. 2. Navar. in cap. Fratres. Dist. 5. de Pœnit. n. 11. Reginald. l. 6. n. 63. Hic cavenda est hypocrisis, ne scilicet uni confiteatur gravia peccata, alteri verò ad captandam apud ipsum & conciliandam innocentiam & sanctitatis famam tantum venialia & imperfectiones. Sed de hoc jam satis supra p. 1. n. 121. quibus hæc ex Henric. l. c. addendum est, secundum confessarium non debere revelare, se istius Confessionem audivisse, ne fortè alter malum suspicetur.

31. Conditio III. *Pura*: id est, non iuxta verbis impertinentibus: quod ad simplicitatem spectat. Navar. l. c. & cap. 2. n. 5. nec ex pravo aliquo fine, sed ut fiat sincero animo & intentione obtinendi veniam seu placandi DEUM. Si enim Confessio fiat ob malum aliquem, & mortaliter peccaminosum finem, red-

ditur invalida: si verò dirigatur in finem venialiter malum, v. g. ad vanam gloriam inde aucupandam, Confessio subsistit, & plus quam venialiter non peccatur, nec impeditur fructus Sacramenti. Henric. n. 3. Bonac. n. 4. Reginald. l. 6. c. 5. n. 149. Navar. c. 21. n. 40. & cap. 23. n. 13. Sanch. l. 1. Mor. c. 3. n. 1. & alij. Quòd si autem pœnitens præter finem, quem principaliter intendit, nimirum reconciliationem cum DEO seu peccatorum remissionem, secundariò etiam aliquid aliud, dummodo non illicitum, intendat, v. g. evasionem alicujus infirmitatis aut infortunij, consecutionem alicujus boni, etiam temporalis, non vitiat Confessionem: hoc enim & in alijs bonis operibus fieri potest, nec finis secundariò excludit finem principale. Reginald. c. 3. n. 64. Henric. lit. G. & H.

32. Conditio IV. *Fidelis*: id est, digna, cui fides adhibeatur, seu, ut alij explicant, *verax*, sine fallacia, deceptione, & mendacio. Reginald. n. 66. Navar. ad cap. Fratres. Dist. 5. de Pœnit. n. 14. id verò fit, cum quis nihil omittit confiteri, quod commisit, neque quidquam confiteretur, quod non commisit, sed dicit certa pro certis, dubia pro dubijs. Videlicet audiuntur, qui dicant, se quovis momento, quovis ictu oculi in omnia præcepta Decalogi, Ecclesie &c. deliquisse, qui tamen, si in specie rogentur de peccatis, aut nihil respondent, aut nullius, vel saltem non omnium se reos esse, examinati contestantur. Porrò mentiti in Confessione circa materiam necessariam, peccatum est mortale. Bonac. n. 7. Coninch. D. 6. d. 3. n. 8. Suar. D. 22. f. 10. n. 10. & H. Reginald. n. 67. Navar.

Navar. c. 21. n. 37. & in allegato supra cap. Fratres. n. 26. & alii communiter. Veniale verò, si mendacium contingat in materia sufficienti quidem, sed non necessariâ, quale est omne peccatum veniale, imò etiam mortale, quod jam semel per veram & legitimam pœnitentiam est expiatum, vel cujus reticendi hîc & nunc iusta subest causa. Coninch. l. c. Navar. c. 21. n. 37. & 38. Reginald. n. 70. & alii. Denique mentiri intra Confessionem in materia ad eam prorsus non pertinente, qualis est, quæ nullam continet malitiæ rationem, peccatum grave est vel leve, prout grave vel leve esset, si extra Confessionem fieret. Coninch. n. 6. Suar. n. 3.

33. Hinc mortaliter peccat, I. Qui falsò affirmat, se admisisse peccatum mortale, quod tamen non admisit; vel falsò negat peccatum itidem mortale, quod admisit, neque unquam hactenus legitimè confessus est, neque iustam negandi causam habet. Coninch. Dicast. D. 8. d. 3. n. 40. ex communi omnium sententia. II. Qui majorem numerum peccatorum mortaliū exprimit, quàm revera commiserit. Bonac. n. 9. Possunt tamen hîc excusari simplices & rudes, qui malunt majorem, quàm verè sit, numerum suorum peccatorum exprimere, bona fide rati, consultius esse, se majori numero gravare, quàm exonerare. Bonac. l. c. Navar. in cit. cap. Fratres. n. 27. Sanch. l. 1. Moral. c. 10. n. 68. Reginald. n. 67. Suar. D. 22. f. 10. n. 11. & alii. III. Qui peccata mortalia certa exprimit pro dubiis, & dubia pro certis. Bonac. n. 10. Suar. f. 9. n. 2. Coninch. D. 7. d. 8. n. 66.

34. E contrario non peccat, nisi ve-

nialiter I. qui peccatum veniale falsò vel negat, vel affirmat, v. g. se leve damnum proximo intulisse, leviter alienæ famæ detraxisse &c. Bonac. n. 12. Reginald. n. 68. Navar. n. 22. & cap. 21. Man. n. 37. nisi fortassis hoc peccatum leve sit unica Confessionis materia: tunc enim talis peccat graviter, non quidem quia mentitur, sed quia gravem Sacramento injuriam infert, dum materiam ad ejus exercitium minimè sufficientem subjicit: neque enim peccatum falsum capax est absolutionis. Navar. dicto cap. 21. n. 37. & in cap. Fratres. n. 27. Coninch. D. 6. d. 3. n. 9. Reginald. n. 69. Bonac. l. c. & alii. II. qui negat, se commississe aliquod peccatum mortale, quod hîc & nunc non tenetur confiteri: vel quia jam semel illud est legitimè confessus, vel quia habet iustam & gravem causam illud hîc & nunc non confitendi. Navar. c. 21. n. 38. Coninch. n. 8. Suar. f. 10. n. 4. & alii communiter. Imò contingere potest, ut hîc omnino non peccet, si nimirum tunc utatur æquivocatione, ut eum posse uti tradit Dicast. D. 8. d. 3. n. 37. Cum enim, quantum est præcisè ex vi ipsius Confessionis, non habeat Confessarius jus interrogandi quidquam circa materiam Confessionis non necessariam, non tenetur pœnitens ad interrogata respondere; & ut mendacii reus non constituatur, poterit suam mentem ad certum, sibi quidem notum, qui tamen etiam ab altero facilè possit deprehendi, sensum restringere. III. Qui interrogatus à Confessario, quæ ejus sit patria, num ipsius pater aut avus gesserit tale officium &c. substituit veræ patriæ alium locum, ex quo non est oriundus, vel falsò negat se scire.

se scire, an pater suus aliquando gesserit talem magistratum, cum tamen sciat, aut omnino negat, eum gessisse, cum tamen gesserit: & ex eo id negat, quod videat, hæc & similia ad suorum peccatorum naturam explicandam nihil penitus pertinere. Reginald. n. 70. Navar. in Cap. Fratres. n. 25, & alii. Et ratio esse potest: si enim mentiri in Confessione circa venialia, quæ tamen possunt esse materia Confessionis, non est peccatum mortale; multò minùs erit circa alia, quæ ad priorum peccatorum Confessionem instituendam nihil attinent.

35. *Conditio V. Frequens*: quæ duobus modis intelligi potest: uno, ut quis sæpe confiteatur; & hoc est consilii. Bonac. n. 14. Navar. n. 28. extra mortis enim articulum non est, ut *suprà* n. 12. diximus, præceptum directè nos obligans ad frequentandam Confessionem: seclusâ ergo Ecclesiæ determinatione nemo, etsi peccato mortali obstrictus fuisset, obligatus fuisset extra dictum mortis articulum confiteri, modò credidisset se esse contritum. Indirectæ verò obligationes confitendi duæ sunt: prior est, cum quis suscepturus est Eucharistiam, & recordatur, peccati mortalis se reum esse: posterior est, si quis credat, se certam speciem peccati, in quod crebrò labitur, vitare non posse, nisi consilio & auxilio viri alicujus prudentis, quem tamen consulere vel non velit, vel non possit nisi intra Confessionis Sacramentum. Laym. l. 5. tr. 6. c. 5. n. 6.

36. Alter modus, quo hæc conditio intelligi potest, in hoc consistit, ut quis peccata, jam aliàs ad Confessionis Tri-

bunal allata, denuo confiteatur. Et hoc etiam consilii est, non præcepti: si quidem sermo sit de peccatis legitime expiatis; ad hæc enim clavibus rursus subiicienda nemo potest ulla humana auctoritate compelli, nisi ipsemet velit & consentiat, ut Navar. n. 30. & alii communiter docent. Aliud est de peccatis sacrilegè confessis; hæc enim utique rursus aperienda sunt in alia proxima Confessione, & quidem ex præcepto, cum nondum sint legitime expiata: de quo etiam nemo dubitat.

37. Jam verò frequentem instituere Confessionem de peccatis non tantum novis, sed etiam antiquis, hoc est, de iis, quæ jam semel fuerunt legitime & Sacramentaliter soluta, consilium est vel eo nomine perquam utile & salutare, quod Confessio Sacramentalis timorem DEI & odium peccati valde conservet, & pœnam temporalem, in quam mutata est æterna, minuat, tum propter verecundiam, quam pœnitens suffert; tum propter absolutionem Sacramentalem, per quam non solum augetur gratia, sed etiam pœna in purgatorio aliàs perferenda minuitur. Navar. n. 29. Laym. c. 3. n. 5. ubi etiam monet, decens esse, ut, qui antiqua peccata ad Confessionem adfert, moneat ea de te Confessarium, ut nimirum tam præsens pœnitentis status cognosci, quam consentanea pœnitentia injungi possit.

38. Illud tamen hoc loco bene notandum est, quæcumque sanctum sit & utile, peccatorum jam semel ritè Confessorum Confessionem sæpius iterare, sæpe tamen expedire, ut oblivioni tradantur,

dantur, præsertim quando per eam iterationem (ut scrupulosis contingit) inquietata redditur conscientia, & Confessarius molestia non mediocri afficitur, tempusque melioribus occupationibus alioquin impendendum perditur, aut quando sunt peccata carnalia, aut alia, quorum frequens memoria non raro inducit in periculum novi consensûs. Hoc ergo casu sæpe iterare antiquorum peccatorum Confessionem non est laudabile, sed vituperabile. Sed de generali Confessione plura dicendi commodior alibi locus erit.

ARTICULUS III.

Explicantur alie quatuor Conditiones Confessionis.

39. *Conditio VI. Nuda*: id est, clara & aperta, non palliata aut vestita coloribus, quibus peccata ita obscurantur, ut ex modo ea proponendi eorum nec speciem, nec gravitatem, nec turpitudinem Confessarius possit percipere; neque satis intelligere, quid ab ipso pœnitente dicatur. Qua in re non minus peccatur, quàm si peccatum omnino taceatur, mutilam scilicet Confessionem faciendo; tam nihil interest, an quis taceat interrogatus, vel verbis tam obscuris suum involvat responsum, ut incertum dimittat interrogantem. Navar. n. 52. Reginald. l. 6. c. 3. n. 72. Unde sicut invalidam facit Confessionem, qui tacet; quod necessarîo dicendum erat; ita etiam is, qui ita obscure & rectè loquitur, à Confessario vel omnino non intelligatur, vel certè aliter, quàm ipse pœnitens novit: ut cum novit certò,

R. P. Stoz Trib. Pœnit.

peccatum à se commissum esse; Confessarius verò intelligit cum dubio. Hinc etiam non sufficit dicere peccata in generali, nisi in articulo mortis, quando aliter fieri non potest.

40. Neque isto melior aut apertior est ille alius confitendi modus hypotheticus, cum vel pœnitens se sub conditione accusat in hunc ferè modum: si consensu turpi cogitationi, me accuso: si detraxi graviter; si preces meas voluntariè distractus persolvi &c. vel si præeunte & interrogante confessario: si turpiloquio delectatus es; si osculatus es puellam &c. nonne petis à DEO veniam? responder: Ita Domine. Talis enim Confessio non est accusatio sui de propriis peccatis, neque manifestatio alicujus absolutæ detestationis illorum, per quam sufficienter & clarè constare possit, adesse materiam absolutionis, ne eam temere impendendo Sacrilegium committatur.

41. *Conditio VII. Discreta*: id est, prudens; qualis erit I. si pœnitens caveat, ne quemquam in Confessione dedecore afficiat vel infamiâ: & ideo aliena crimina, quæ ad propriorum explicationem non faciunt, non deteget. Est enim magnus non paucorum abusus, quidum confitentur, non tam sua, quàm aliorum peccata, enucleatè quidem, sed planè impertinenter enarrant, ut viri uxorum, uxores virorum, servi dominorum, alii aliorum. Et hi utique à Confessario graviter monendi sunt, ut ab hujusmodi alienorum peccatorum manifestatione abstineant, tum ut ne & ipsi detractionis peccatum committant, & ubi peccatorum omnium remissio ac venia quaerenda erat & invenienda, in gra-

Q

vera